

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΥ ΤΗΝ ΓΡΑΦΕΙ Ο ΣΟΥΡΗΣ

Ἰ γδοον κι' εἰκοσιτὸν μετροῦντες χρόνον
ἐδρεῦμεν' στήν γῆν τῶν Παρθενῶνων.

Χίλια κι' ἑννακόσα δεκατρία,
δραῖσις καὶ θερμὴ φιλοπατρία.

Χίλια διακόσα πέντε καὶ σαράντα,
καὶ δόστου καὶ ξεπέφτει κάθε ράντα.

Ἐνέα τοῦ Φλεβάρη
μέτ' οὐκ οὐκ ποδάρι.

Φασουλῆς καὶ Περικλέτος, ὁ καθένας νέτος σκέτος.

Α'.

Π.- Τί με βλέπεις κεχηνώς;
Φ.- Ἐνα μέγα γεγονός
ἔγινε, συνάδελφέ μου,
ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πολέμου.

Π.- Πῆς μου το νὰ σὲ χαρῶ.
Φ.- Δὲν τὸ ξέρεις;... ἀπορῶ.
Π.- Δὲν τὸ ξέρω...
Φ.- Νὰ χαθῆς.
Π.- Λέγε μού το παρενθύς.

Φ.- Σὰν γενναῖος συμπολίτης
ἄρχισε νὰ τὸ κηρύττης,
Περικλέτο μου, καὶ σὺ
πῶς ἐλεύθερο τῆς Κρήτης
ἀπομένει τὸ νησί.

Γῆ καὶ πόντος γαλανὸς
τὸ μεγάλο γεγονός
σήμερα πανηγυρίζει.

Καὶ πορτοκαλιὰ χρυσῇ
'στὸ πολύπαθο νησί
ἀφθονο καρπὸ χαρίζει.

Βλέπω παλαιούς Κουρήτας
καὶ γιγαντιαίους Κρήτας
σὲ χοροὺς νὰ μᾶς καλοῦν.

Κι' ἀνακροῦνται παιᾶνες
καὶ συμπλέκονται Τιτᾶνες
καὶ βροντόφωνοι λαοῦν.

Ἀναάλλεται τὸ γένος,
πλὴν ὁ κόσμος κουρασμένος
ἀπὸ τούτου τοῦ πολέμου
τάτελείωτα δεινά,
προσηλώθη φίλτατέ μου,
'στῆς Ἡπείρου τὰ βουνά.

Τὸ Μπιζάνι τὸ Μπιζάνι
κόσμο τρώει καὶ ξεκάνει,

καὶ τὸν κόσμο δὲν ἀφίνει μὲς' στὴ λύπη τὴ βαρεῖά
νὰ χαρῇ τὴν Ἀλευθεριά.

Ἰτὰ βουνὰ τοῦ Μπιζανιοῦ
λύρα λύπης θρηνηθεῖ
τὴν λαχτάρα τοῦ γονειοῦ,
ποῦ χεῖ' στὴ φωτιὰ παιδί.

Ἐν τοσούτῳ, συμπολίτη,
γέλα πῆδα καὶ τραγοῦδα
μὲ θριάμβους περισσοὺς.

Σὰν θὰ ξαναπῆς' στὴν Κρήτη
δὲν θὰ δῆς ἐκεῖ' στὴ Σοῦδα
τὴν σημαία τῆς φρεοῦς.

Τὴν κατέβασαν ἀδόξως
τὴν σημαία τὴν μεγάλη,
ποῦ δοξάζεται καὶ πάλι.

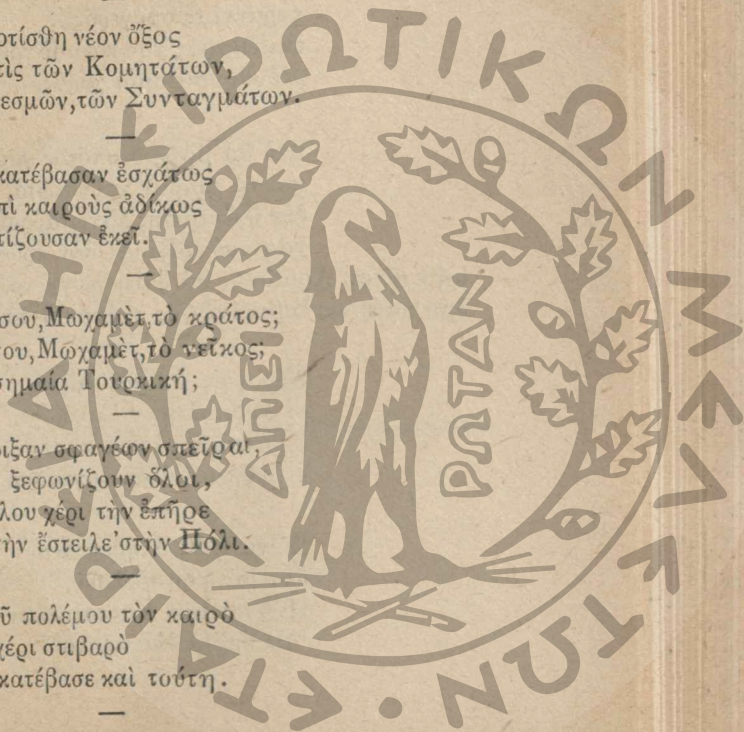
Κι' ἐποτίσθη νέον ὄξος
ἢ κοιτὶς τῶν Κομητάτων,
τῶν θεσμῶν, τῶν Συνταγμάτων.

Τὴν κατέβασαν ἐσχάτως
τὴν ἐπὶ καιροὺς ἀδόξως
κυματίζουσιν ἐκεῖ.

Ποῦ σου, Μωχαμέτ, τὸ κράτος;
ποῦ σου, Μωχαμέτ, τὸ γέκος;
ποῦ σημαία Τουρκική;

Ἐφριζαν σφαγῶν σπείροι,
ζήτω ξεφωνίζουσι ὅλοι,
Ἄγγλου χερί τὴν ἐπῆρε
καὶ τὴν ἔστειλε' στὴν Πόλι.

Ἰτοῦ πολέμου τὸν καιρὸ
ἓνα χερί σιβαρὸ
τὴν κατέβασε καὶ τούτη.

Ὁ Δραγούμης ἀποστέλλει
τῆς Τουρκίας τὸ κουρέλι
στὸν Βεζύρη τὸν Μαχμούτη.

Καὶ τῆς Πύλης τὸ Ντιβάνι
μετὰ βροντωδῶν παιάνων
τὸ κλεινὸν παραλαμβάνει
σύμβολον τῶν Μουσουλμάνων.

Καὶ πανήγυρις μεγάλη
στὴν Σταμπούλ γιὰ τὸ κουρέλι,
κ' ἐν τιμῇ τὸ περιβάλλει
συμμορία τῶν ἐν τέλει.

Κι' ὁ Σεφκὰτ ὁ φουκαρᾶς,
ὁποῦ θήκας ἱερὰς
καὶ κειμήλια μεγάλα τῶν πατέρων του φρουρεῖ,
στὸν Ἐμβερ τὸ παραδίδει μ' ἓνα μοῦτρο σὰν φλουρί,
καὶ τοῦ λέει: νὰ κ' ἐγὼ, νὰ καὶ σὺ μαζί με δαῦτο,
πέταξέ το, σχίστο, κάφτο.

Σὰν θὰ ξαναπᾶς στὴν Κρήτη
κ' ἀνεβῆς στὸν Ψηλορείτη,
δὲν θὰ δῆς τὴν κουρελοῦ
στὴν νησίδα τοῦ γιалоῦ.

Τὴν κατέβασαν... τί φρίκη!...
τί μεγάλο ρεζίλι!
Κύττα, φίλη κεφαλὴ,
μὴ σημαία πεταμένη,
ποῦ πολιτισμὸν δηλοῖ,
ποῦ πολιτισμὸν σημαίνει.

Ἐπει' ἀπὸ τόσην δρᾶσιν
ἀγαθοποιὸν στὴν πλάσιν,
τοῦ πολιτισμοῦ τὸ χάριμα, τοῦ πολιτισμοῦ τὸ νεῖκος,
τὸ κατέβασαν ἀγροίκως.

Β.

Περικλέτο τρογλοδύτη,
σὰν θὰ ξαναπᾶς στὴν Κρήτη
δὲν θὰ βρῆς παρὰ τὸν τάφο
τυραννίας στυγεράς...
εἴμ' ἐμπρός του καὶ σοῦ γράφω
μ' ἐνθουσιασμὸν χαράς.

Δὲν θὰ βρῆς δεσπότης γαύρους
καὶ τὰ πρῶην καθεστῶτα,
δὲν θ' ἀκούσης Μινωταύρους
νὰ μουγγρίζουνε σὰν πρῶτα,
μήτε μίτον Ἀριάδνης θὰ ζητήσης γιὰ νὰ βγῆς
ἀπὸ μαύρους λαβυρίνθους τρόμου, θρόνου καὶ σφαγῆς.

Νέο φῶς θὰ καταλάμπῃ
σὲ πυρπολημέν' Ἀρκάδια,
θὰ φεγγοβολοῦνε κάμποι,
θὰ φεγγοβολοῦν λαγκάδια.

Μ' ἓνα φῶς ἀλήθεια νέον
ἔλα θὰ φωτοβολοῦν,
Πύργοι τῶν Κανταλονέων
Ἀλευθεριά θ' ἀντιλαλοῦν.

Ἀνοιξιῆτικος καιρὸς,
λύρα Κρητικὴ θὰ παίζῃ,
καὶ θὰ στρώνεται τραπέζι
καὶ πυρρίχιος χορὸς.

Λάφρια θ' ἀγβουν' στὴ βοσκή,
καὶ θὰ βλέπῃς λαφομόσκη
νὰ πηγαίνουνε τὰ πόσκη,

Βάκχον θὰ κυλοῦν ἄσκοι,
καὶ μ' ὀλόχρυσο ποτῆρι
θὰ κερνοῦν' στὸ πανηγύρι.

Σὰν θὰ ξαναπᾶς στὴν Κρήτη, γέννημα τῆς πρωτευούσης,
μοναχὸς ἢ μετὰ φίλων,
κρόταλα χαράς θ' ἀκούσης
τῶν Ἰδαίων τῶν Δακτύλων.

Θὰ τραγουδῇ τὴν Ἀλευθεριά κόρη πολυπαθοῦσα
κ' ἐλευθερά τὰ κάλλι της θὰ δείχνῃ τὰ χιονάτα,
καὶ κάποιος Ἐρωτόκριτος θὰ πῇ στὴν Ἀρετοῦσα:
τᾶμαδες, Ἀρετοῦσα μου, τὰ νέλπιστα μαντάτα;
Κατέβασαν τὴν Τουρκικὴ με τὸ μισὸ φεγγάρι,
διᾶλε τὸ ἀποθαμένονι τους, διᾶλε τὸ ἀπομεινάρι.

Μεγάλ' ἡμέρα, Κρητικοί...
κατέβασαν τὴν Τουρκικὴ,
χαρά σας καὶ χαρά μου.

Τώρα θ' ἀλλάξ' ἡ μοῖρα σας,
καὶ πάρτε σεῖς τὴν λύρα σας
κ' ἐγὼ τὸν ταμποῦρά μου.

Χρόνους καὶ χρόνους εἶχαμε νὰ δοῦμε πρασινάδες,
καὶ χρόνους δὲν ἀλλάξανε τὰ μαῦρα τῶν μαννάδες.
Χρόνους καὶ χρόνους τὴν καρδιά μᾶς μαύριζαν οἱ πόνοι,
καὶ μαῦρο μᾶς ἐφαίνετο καὶ τῶν βουνῶν τὸ χλόνι.

Λύπαις διαβαίνουνε παλῆαις,
καὶ μὴ πνοὴ ζωῆς φουστᾶ
σὲ μαραμμένα φύλλα.

Καὶ βγαίνουν κατὰ κοπελῆις,
ὁποῦ βαστοῦνε τὰ χρυσὰ
τῶν Ἑσπερίδων μῆλα.

Γ.

Φ. — Σὰν ξαναπᾶς στὴν Κρήτη,
ἐκεῖ στὸν Ψηλορείτη
καὶ τὰ Λευκά της ὄρη
θὰ δῆς πανόρημα κόρη
τὴν Ἡπειρο νὰ βλέπῃ καὶ τὴν Μακεδονία
μὲ πόνο κ' ἀγωνία.

Θρηνεῖ τὰ παλληκάρια, ποῦ δίχως μετρημὸ
ἔπεσαν τώρα πάλι στοῦ γένους τὸν βωμό.

Πόση παλληκαριά
καὶ χάρις Κρητικὴ
δὲν ἔστησε κ' ἐκεῖ
μνημὰ στὴν Ἀλευθεριά.

Ὁ πατριώτης Φασουλῆς τὸ Τούρκικο προσφέρει
τῆς Σούδας κουρελόπανο στὸν Τούρκο Σερασκέρη.

Πᾶμας, Ἀρετοῦσα μου, τὰ φοβερά μαντάτα;
πάλι τῆς Κρήτης πολεμοὺν γεράματα καὶ νεῖατα.

Πάλι τραγοῦδι θλιβερό
κ' αἱματηραῖς ἡμέραις,
καὶ στῶν παιδιῶν τῶν τὸ πλευρὸ
σκοτόνεται πατέρες.

Ὅπως πρὶν' στὰ Μπουτσουνάρια
δὲν βροντοῦν τὰ παλληκάρια.
Τώρα στὴ Μακεδονία, στὴς Ἡπείρου τὰ βουνά,
στήνουν τρόπαια τρανά.

Εἰς τὰ χώματ' ἄλλης γῆς
τάφους Κρητικῶν ἀνοίγουν,
ἐκεῖ πέρα, ποῦ σφαγεῖς
σ' αἵματα τὰ βρέφῃ πνίγουν.

Αὐτοῦ πέφτει μὲ λαύρα
λεβεντιά περισσή...
τὸ μισὸ τὸ νησί
θὰ τὸ δῆς μὲς' στὰ μαῦρα.

Νέο πένθος καὶ πάλι
στὴν χαρά του προβάλλει.
Κι' ἂν ἐφάνηκε τώρα
Ἀλευθεριά λατρευτή,

μὰ νομίζεις κ' αὐτὴ
πὼς γελᾷ μαυροφόρα.

Πλὴν ἐγὼ τὴν κυττάζω,
καὶ γιὰ τοῦτη γιορτάζω
μὲ χοροὺς, μὲ τραγούδια,
καὶ τὴν ραίνα λοβλούδια.

Ἄς βροντήσουν βαρεῖα
τᾶματά της καὶ πάλι,
κ' ἡ χουστὴ Ἀλευθεριά
νὰ τῆς γίνῃ χαλάλι.

Στῆς δροσιᾶς τῆς τὴν αὐρα
ν' ἀντηχῶσιν παιᾶνες,
καὶ νὰ βγάλουν τὰ μαῦρα
πολυδάκρυταις μάνναις.

Ζωῆς νέας γυμοὶ
νὰ γένουν τὰ παθήματα,
καὶ Πατρίδος βωμοὶ
τῶν παιδιῶν τῆς τὰ μνημὰτα.

Π. — Ἀδελφε μου Φασουλῆ,
στέχουν κάποιοι σιγηλοὶ
παρὰ ποταμούς αἱμάτων.

Καὶ μεγάλ' ἢ θλίψις εἶναι
καὶ θρηγοῦν ἐν τῷ μνησθῆναι
τῶν σφαγίων καὶ θυμάτων.

Τούρκου μακελλάρη χέρι
ξαναμπήγει τὸ μαχαίρι
ὅστων Ραγιάδων τὸν λαιμό.

Δὲν θά' δῃς καὶ δὲν θ' ἀκούσης
παρὰ κεφαλὴν Μεδοῦσης,
παρὰ βόγγο καὶ χαμό.

Ὅπου στρέψης μιὰ πηγὴ
ἀναβλύζει πορφυρᾶ,
καὶ σπαράζει γοερὰ
καταιματωμένη γῆ.

Ἐπὶ ποταμούςσιν αἱμάτων
μ' ἄλλους κάθονται κι' ἐγώ,
καὶ πικρὰ θρηνηλογῶ
θύματα φρικτῶν θανάτων.

Ἄφρισαν ἀνθρωποφάγοι
καὶ κακοῦργοι κρεοκόποι,
καὶ μετροῦνε στήν Εὐρώπῃ
πόσος κόσμος κατεσφάγη.

Αἷμα τώρα πορφυρόνει
μίαν πλάσιν δυστυχῆ,
πέφτει κόκκινο τὸ χιόνι,
πέφτει κόκκιν' ἢ βροχή.

Μία λύσσα, μιὰ μανία μαινομένον Τουρκαλᾶ
κόσμους ρίχνει καὶ χαλᾶ,
καὶ τοῦ λέν: χαῖρ ὁλᾶ
Καίσαρες Χριστιανοὶ
καὶ φιλόανθρωποι τρανοί.

Ὅπου Τούρκικο ποδάρι
κοκκινίζει τὸ χορτάρι,
κι' ὅλο σφάζουν οἱ φονιάδες, ποὺ δὲν πέρνουν ἀπὸ λόγια,
μὲ τὴν κόκκινη σημαῖα τοῦ Προφήτη των τοῦ μπόγια.

Μάστιξ, τοῦ Θεοῦ κατάρα,
φρίκη κόσμου καὶ τρομάρα,
τίγρεις, ὕαιναί με φέσι,
ποῦχουν στήν Εὐρώπῃ θέσι.

Κράτος γιὰ Μπεκήρ Ἀγάδες,
γιὰ χαμάληδες Κερίμ,
γιὰ ληστάρχους καὶ φαγάδες,
ποῦ τοὺς λένε κι' ἀφερίμ.

Τῆς Ἀνατολῆς οἱ κρῖνοι
πέφτουν αἱματοβρεγμένοι,
κι' ἔρημος ἢ πλάσις μένει.

Σάκκον φόρεσε καὶ θρήνει,
ἀδελφέ μου Φασουλῆ,
ἂν κι' αὐτὸ δὲν ὠφελῇ.

Χαλασμός, σφαγὴ, καμίνι
καὶ σὲ πόλεις καὶ χωριά,
ποῦ κανέναν δὲν θὰ μείνῃ
νὰ γιορτάσῃ Ἀλευθεριά.

Ε'.

Φ. — Στῶν ὀδόντων τὸν βρυγμὸν
καὶ τὸν τόσον σπαραγμὸν
καὶ τὸν θρήνον τὸν φρικτῶδη
ἔφθασε καὶ τὸ Τριῶδι.

Κύτταξέ το πῶς προβάλλει
τὸ καινούριο Καρναβάλι,

Ὁ Καρναβάλος ἐφέτος εἶναι μπόγιας εἶναι χάρος,
τέτλος σήμερ' ἀποκρένει,
τέτοιος σήμερα χορεύει,
καὶ στὴ ράχη του σηκώνει φονικῶν ἀρμάτων βάρος.

Τώρα δὲν πηδᾷ κανεὶς μὲς στοὺς δρόμους Πιερότος,
ἐν τοσοῦτῳ, προσφιλή,
μ' ἐβεβαίωσαν πολλοὶ
πῶς ὁ κύριος Ἐμβερ μασκαρᾶς ἐβγήκε πρῶτος.

Τὸν Ἐμβερ καλὰ τὸν ξέρεις,
καὶ πολλάκις τὸν ἐξαίρεις,
τὸν ὕμνεις καὶ τὸν θαυμάζεις,
καὶ συγχρόνως τὸν τρομάζεις.

Π. — Πάλι κουταμάρας λές
καὶ μεγάλας καὶ πολλὰς.

Φ. — Αὐτὸς λοιπὸν ὁ κύριος ξεροκαμπίας πάσης
ἐπῆγε στήν Περίστασι σ' αὐτὰς τὰς περιστάσεις,
καὶ τοῦτον τοῦ Συντάγματος τὸν λυσασμένον σκύλο
τὸν βρῆκαν σὰν Χανούμισσα κρυμμένο σ' ἓνα μύλο.

Π. — Βρὲ τί μοῦ λές;

Φ. — Νὰ σὲ χαρῶ... καὶ βεβαιόουν τόσοι
πῶς μόλις τὰ κατάφερε φθιγὰ νὰ τὴν γλυτώσῃ.

Καὶ τοῦ λέν τοῦ μασκαρᾶ:
Ὁ Χανούμισσα κυρᾶ
πάνε πιά, γιαβροῦμ, γισάφι,
πρὶν μὲ τὸ σικτιρ πλάφι
νὰ σοῦ ποῦνε, χακομοῖρα,
τὰ μαλαὰ σου καὶ μιὰ λύρα.

Κι' ἔτσι σκούζουε τρανὰ
ὅτὸν Ἐμβερ τὸν μιλῶνα:

Ἐλα λέγε μας καὶ σὺ τοῦ Συντάγματος ὁ σκύλος
ἂν ἀλέθῃ τώρα πιά τῆς γειτόνισσας ὁ μύλος,
κι' ἂν δὲν ἔγινε κι' αὐτὸς σὰν τῆς θεᾶς μας τῆς Κοντύλας.